

Brüsszel, 2019.11.20.
COM(2019) 910 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK

A Bizottság jelentése a Tanácsnak az 1466/97/EK rendelet -11. cikkének (2) bekezdése szerint 2019. szeptember 25-én Romániában tett megerősített felügyeleti látogatásról

A Bizottság ezt a romániai megerősített felügyeleti látogatásról szóló jelentést az 1466/97/EK rendelet –11. cikkének (4) bekezdése alapján továbbítja a Tanácsnak¹. A látogatás alkalmával tett előzetes megállapításait a Bizottság az 1466/97/EK rendelet –11. cikkének (5) bekezdése alapján már korábban megküldte a román hatóságoknak észrevételezésre.

Románia – Jelentős eltérési eljárás
Megerősített felügyeleti látogatás, 2019. szeptember 25.
Jelentés

1. Bevezetés

Romániával szemben 2017 tavasza óta folynak jelentős eltérési eljárások. Mind 2017 júniusában, mind 2018 júniusában a Tanács a Szerződés 121. cikkének (4) bekezdése alapján megállapította, hogy 2016-ban, illetve 2017-ben jelentős, megfigyelhető eltérés volt tapasztalható a középtávú költségvetési célhoz és az ahhoz vezető kiigazítási pályához képest. A Tanács ajánlásokat adott ki, amelyekben arra kérte Romániát, hogy hozza meg az említett eltérések kezeléséhez szükséges szakpolitikai intézkedéseket. A Tanács hat hónappal később mindkét ajánlást módosította, miután arra a következtetésre jutott, hogy Románia nem tett eredményes intézkedéseket a júniusi ajánlások nyomán. Románia a módosított ajánlások nyomán sem tett intézkedéseket².

A 2018. évi jelentős eltérés következtében 2019 tavaszán új jelentős eltérési eljárás indult. A Bizottság 2019. június 5-én figyelmeztetést adott ki Románia számára, amely szerint az ország 2018-ban ismét eltért a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától, és új jelentős eltérési eljárás megindítását javasolta a Tanácsnak. A június 14-én elfogadott új ajánlásában a Tanács arra kérte Romániát, hogy hajtsa végre az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája 2019-ben ne haladja meg a 4,5 %-ot, 2020-ban pedig az 5,1 %-ot, ami 2019-ben a GDP 1,0 %-át, 2020-ban pedig a GDP 0,75 %-át kitevő éves strukturális kiigazításnak felel meg.

Ez a jelentés a 2019. szeptember 25-én Romániában tett megerősített felügyeleti látogatás nyomán tett megállapításokat mutatja be. A látogatás jogalapja az 1466/97/EK rendelet –11. cikkének (2) bekezdése. A küldöttség találkozott Daniela Pescaru és Tiberiu Valentin Mavrodin pénzügyminisztériumi államtitkárokkal, Mirela Călugăreanuval, az adóhatóság (a továbbiakban: ANAF) vezetőjével, Mugur Isărescuval, a Román Nemzeti Bank elnökével, továbbá Daniel Dăianuval, Románia Költségvetési Tanácsának vezetőjével, valamint munkatársaikkal. A korábbi ilyen jellegű látogatásokhoz hasonlóan a cél a hatóságok

¹A Tanács 1466/97/EK rendelete (1997. július 7.) a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról (HL L 209., 1997.8.2., 1. o.).

²A tanácsi ajánlások és a jelentős eltérési eljárással kapcsolatos egyéb dokumentumok itt hozzáférhetők: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/stability-and-growth-pact/preventive-arm/significant-deviation-procedure_en#romania

által tervezett költségvetési intézkedések megvitatása, a költségvetési kockázatok fennállásának hangsúlyozása, valamint a jelentős eltérési eljárás keretében tett ajánlásnak való megfelelés ösztönzése volt. E jelentés a látogatás előtt és alatt szerzett információkon alapul.

2. A látogatás során tett megállapítások

A hatóságok nem kívánnak intézkedéseket hozni a jelentős eltérési eljárás keretében tett **ajánlás** nyomán. A Pénzügyminisztérium képviselői elmagyarázták, hogy a kormány sem 2019-ben, sem 2020-ban nem tervez strukturális kiigazítást. A román hatóságok továbbra is arra összpontosítanak, hogy az államháztartási hiány a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alatt maradjon, és így elkerülhető legyen a Stabilitási és Növekedési Paktum korrekciós ága. A 2019. évi költségvetés 2019 augusztusában elfogadott módosítása fenntartotta a pénzforgalmi szemlélet alapján a GDP 2,76 %-ának megfelelő államháztartási hiánycélt (ESA szemlélet szerint a GDP 2,78 %-a). A román kormány már jóváhagyta az elkövetkező 2020. évi költségvetés kiadási plafonjait, és középtávra vonatkozó becsléseket nyújtott be. Az államháztartási hiánycél 2020-ban a GDP 2,92 %-a, 2021-ben 2,99 %-a, 2022-ben 2,74 %-a, 2023-ban pedig 2,40 %-a. A Minisztérium nem ismertette a strukturális hiánycélokat a látogatás során, de elmagyarázta, hogy ezek az államháztartási hiánycélok azt jelentik, hogy a strukturális kiigazítás csak 2022-ben kezdődik meg. A szakminisztériumok megkezdték a konkrét kiadási tervek elkészítését a jóváhagyott kiadási plafonokon belül.

A 2019-es költségvetési cél elérését kockázatok övezik. A pénzforgalmi szemléletű államháztartási hiány 2019. január–augusztus között GDP-arányosan 0,6 százalékponttal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában (pénzforgalmi szemléletben az államháztartási hiány 2018-ban összességében a GDP 2,9 %-át tette ki). A Költségvetési Tanács szerint jelentős a kockázata a 2019. évi hiánycél, és akár a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték túllépésének is. Mindez a bevételek (mindenekelőtt a héából és a társadalombiztosítási járulékokból származó bevételek) túlbecsléséből és a szociális juttatásokkal, valamint az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások alábecsléséből ered. A Költségvetési Tanács becslése szerint – amennyiben nem fogadnak el hiteles további kompenzációs intézkedéseket – a költségvetési hiány 2019-ben a GDP 3,4 %-a és 3,7 %-a közötti lehet. A Költségvetési Tanács megállapította, hogy a kormány – más kisebb hatású intézkedések mellett – valószínűleg a már eleve majdnem példátlanul alacsony szintű állami beruházások visszafogásával próbálja meg csökkenteni az államháztartási hiányt.

Az új nyugdíjtörvény jelentős felfelé mutató kockázatot jelent a 2020-as és az azt követő évek államháztartási hiányára nézve. A 2019 júniusa óta hatályban lévő törvény 2019–2021 között a nyugdíjpontszám (az öregségi nyugdíjak indexálásához használt fő paraméter) jelentős eseti éves növelését teszi lehetővé, beleértve egy 40 %-os emelést 2020 szeptemberében. Emellett a standard nyugdíjindexálási képlet nagyvonalú módosítását, és a meglévő nyugdíjak 2022-től kezdődő felfelé történő újraszámítását is magában foglalja. A kísérő indokolásban szereplő hivatalos kormányzati becslések szerint a törvény az állami

kiadásokat 2019-ben a GDP 0,8 %-ának, 2020-ban 2,3 %-ának, 2021-ben pedig 4,9 %-ának megfelelő mértékben növeli a 2018-as nominális szinthez képest. A Pénzügyminisztérium munkatársai kijelentették, hogy a következő évekre vonatkozó költségvetési stratégia elegendő költségvetési mozgásteret biztosít a költségek kezeléséhez, a jobb adózási fegyelemnek és a kiadások befagyasztásának köszönhetően. A munkatársak felajánlották, hogy a következő bizottsági előrejelzést megelőző látogatás során megosztják a részleteket. A látogatás résztvevői hangsúlyozták, hogy nem világos, miként lehet megvalósítani az új nyugdíjtörvényt (különösen a 40 %-os nyugdíjemelést) a végrehajtási ütemterv módosítása nélkül. A Költségvetési Tanács és a Román Nemzeti Bank szerint a nyugdíjtörvény jogszabályban rögzített határidőn belüli végrehajtása nem egyeztethető össze az államháztartási hiánynak a GDP 3 %-ában meghatározott Szerződés szerinti referenciaértéken belül tartásával.

Az adóhatóság (ANAF) elnöke áttekintést nyújtott az adók nagyobb mértékű behajtására irányulóan tervezett intézkedésekről és célkitűzésekről. Ezek közé tartozik egy új tanácsadó testület kijelölése, az adóbevallások és -befizetések egyszerűsítése, a transzferárazásra vonatkozó intézkedések, az adófizetők költségvetési kockázat alapján való megkülönböztetett kezelésére vonatkozó kritériumok kidolgozása, az adóhatóság (ANAF) erőforrásainak azon regionális irodákhoz való átszervezése, ahol arra a legnagyobb szükség van (például Bukarest), integrált kockázatelemzésen alapuló új adóellenőrzések, az elektronikus pénztárgépekből gyűjtött adatok aggregálása és elemzése, az adóhatóság (ANAF) fokozott digitalizációja, a szállított áruk nyomkövetési rendszerének fejlesztése és a héabevétel-kiesés becslése. A látogatás résztvevői üdvözltek ezeket az erőfeszítéseket, de arra is figyelmeztettek, hogy az adózási fegyelem javítása időbe telik, és előfordulhat, hogy az intézkedések nem lesznek elegendőek a törvénybe foglalt nyugdíjemelések finanszírozásához. A Költségvetési Tanács úgy véli, hogy a költségvetési óvatosság elve alapján az adóbeszedés javítását célzó intézkedések potenciális pozitív költségvetési hatását nem szabad előzetesen figyelembe venni a költségvetési bevételek előrejelzésénél.

A Költségvetési Tanács aggodalmát fejezte ki az államháztartás szerkezetével kapcsolatban, a Román Nemzeti Bank pedig fenntartásokkal élt a költségvetési hiányok monetáris politikára gyakorolt hatásával kapcsolatban. A Költségvetési Tanács aggályát fejezte ki amiatt, hogy a költségvetési bevételek nem elegendőek a szükséges állami kiadások finanszírozására. A költségvetési bevételek nagyon alacsonyak, a jogszabályban előírt alacsony adómérték és a gyenge adózási fegyelem miatt, amint azt a nagy héabevétel-kiesés is bizonyítja. Romániának fel kell használnia az olyan regionális versenytársak, mint Bulgária és Lengyelország által az adóbehajtás javítása terén szerzett jó tapasztalatokat. A Román Nemzeti Bank egyetért ezzel az elemzéssel, és az alacsony adóbevételeket és az állami kiadások alacsony színvonalát emeli ki az államháztartás fő strukturális problémáiként. A Román Nemzeti Bank aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a magas költségvetési hiány és az expanzív költségvetési politika megnehezíti a monetáris politika végrehajtását.